

«ԱՐՏԱՌԻՌ ՎՐԱՍՏԱՆՈՒՄ»

ՄԻԱՅՆ ԻՆԴՈՒՍՏՐԻԱԼ ԲԱՂԱԴՐԻՉՈՎ ԿՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՎԻ 170 ՆԱԽԱԳԻԾ

Ապրիլի 19-ին անցկացվեց «ԱրտադրիՌ Վրաստանում» գործակալության շնորհանդեսը, որին ներկա էին Վրաստանի վարչապետ Գիորգի Կվիրիկաշվիլին, կառավարության անդամներ, խորհրդարանի պատգամավորներ, Վրաստանում հավատարմագրված դիվանագիտական կորպուսի, միջազգային և տեղի ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցչեր:

Ելույթը ունենալով շնորհանդեսին՝ Վրաստանի վարչապետը նշեց, որ «ԱրտադրիՌ Վրաստանում» կառավարական ծրագրի միայն ինդուստրիալ բաղադրիչով ֆինանսավորվելու է 170 նախագիծ, եւ ներդրումների ընդհանուր գումարը կազմում է շուրջ 400 միլիոն լարի:

- Միայն այդ ներդրումների շնորհիվ երկրում ստեղծվել է ավելի քան 7 հազար նոր աշխատատեղ: Գյուղատնտեսության ուղղությամբ այդ ծրագրի շրջանակներում իրականացվել է մոտ 100 միլիոն լարիի ներդրում: Յյուրանոցային ոլորտում ֆինանսավորվել է ավելի քան 20 նախագիծ, որի ընդհանուր ներդրումային գումարը կազմել է 34 միլիոն լարի:

(Հարումակությունը՝ 2-րդ էջում)

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ՔՆՆԱՐԿՎԵՅ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ ԹԵՍԱՆ

Վրաստանի նախագահ Գիորգի Մարգվելաշվիլին, «Սահմանադրությունը բոլորին է» քարոզարշավի շրջանակներում, Բաթումիում համդիպում ունեցավ Սահմանադրական դատարանի նախագահի ու դատավորների հետ:

Սահմանադրական դատարան անցկացված աշխատանքային հանդիպմանը քննարկվեցին սահմանադրական հանձնաժողովի կողմից մշակած սահմանադրական դատարանի նախագահի ու դատավորների հետ:

- Այսօր Բաթումիում եմ գտնվում «Սահմանադրությունը բոլորին է» քարոզարշավի շրջանակներում եւ ցամկանում եմ անմիջականորեն դատավորներից տեղեկանալ, թե ինչպես են գնահատում սահմանադրական փոփոխությունների այն բաժինը, որը վերաբերում է Սահմանադրական դատարանին, - հանդիպման ավարտից հետո հայտարարեց Գիորգի Մարգվելաշվիլին:

ՎՐԱՍՏԱՆ-ԻՐԱՆ

ՄՈՐԱՄԱԴ ԶԱՎԱՐ ԶԱՐԻՖ. «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋԱՆԵՐԻ ՊԵՏՔ Է ՄԱՍՆԱԿԵՏԵ ՎՐԱՏԱՆԸ, ԻՐԱՆԸ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՈՒ ԱՊՐԵԴՅԱՆԸ»

Ապրիլի 19-ին, մեկորյա պաշտոնական այցով, Թբիլիսիում էր գտնվում Իրանի արտաքին գործերի նախարար Միհրան Զավադ Զարիֆը:

Պարզ Գվախարիանի հետ, ներկա գտնվեց Վրացական բարձր գնահատական տրվեց երկու երկրների միջև հարաբերություններին:

Նաև կ ընդգրեցին կրթության, մշակույթի և սպորտի ոլորտներում երևկողմ համագործակցության ակտիվացումը:

Վրացական կողմը շնորհակալություն հայտնեց Իրանի անսասան դիրքորոշումը Վրաստանի տարածքային ամբողջականության և ինքնիշխանության աջակցության ուղղությամբ:

Կողմերը խոսեցին տարանցիկ ուղիների նշանակության եւ այդ հարցում համագործակցության անհրաժեշտության մասին: Մասնավորեպս, Իրանի ԱԳ նախարար հայտարարեց, որ Իրանի կարմերի մասին: Կողմերը առանձ-

գարգաման դիմանկային, խոսվեց տրանսպորտի, եներգետիկայի, գյուղատնտեսության, ենթակառուցների եւ արդյունաբերության ոլորտներում համագործակցության զարգացման հերանքի, էկոնոմիկայի նախարար Գիորգի Կվիրիկաշվիլու, ՎԱԳ նախարար Միհրան Զավադի հետին:

(Հարումակությունը՝ 2-րդ էջում)

ԱՊՐԻԼԻ 24-Ը ՀԱՅՈՑ ՄԵԾ ԵՂԵՌԻ ԶՈՅԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻ ՕՐԻ Է

Պատմության քմահաճույքով, հայ ժողովուրդը դարձավ համաշխարհային պատմության մեջ առաջին անգամ սահմանագործված ցեղասպանության զի: 1915-1923 թվականներին սպանվել է շուրջ մեկուկես միլիոն հայ եւ եւս կես միլիոնը՝ սփռվել աշխարհով մեկ: Աշխարհը դարձավ 20-րդ դարի ամենասարսափառը ուրագործության ականատեսն ու կենդանի վկան: Ընդ որում, այդ ցեղասպանությունը կանխամտածված էր, պետականորեն ծրագրված եւ իրականացված Օսմանյան Թուրքիայում:

«Իսկ ով է այսօր հիշում հայերի կոտորածը՝ 20-րդ դարի մեծագույն մարդասայցի՝ Հիւլերի այս արտահայտությունը դարձավ ռասայական անլիարժեքության տեսության հիմքը, Հոլոքոսթի նախապայմանը եւ, որպեսզի նման ուրագործությունները կանխվեն, հարկ է, որ մի հնագույն քաղաքակրթության ջահակի ժողովով նկատմամբ իրականացված ուրիշ դատապարտումը տարեցտարի դառնա հրատապ ու կենսահույզ: (Թեմայի շարումակությունը՝ 4-րդ էջում)

ՄԻԶՈՅԱՌՈՒՄՆԵՐ՝ ԵՎԻՐՎԱԾ ՀԱՅՈՅ ՃԵՂԱՍՊԱՆԻՑԱՅ 102-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ

Հայոց ցեղասպանության 102-րդ տարեդարձի առիվ, ապրիլի 23-ին, ժամը 18:00-ին Թբիլիսիի «The Biltmore, Grand Royal Ballroom» հյուրանոցի սրահում կանցկացվի հուշ-երեկո՝ նվիրված Ցեղասպանության համար 102-րդ տարեդարձի առիվական անհիպուտ ունեցավ Բաթումիում Հայաստանի գլխավոր հյուպատության ներկա Սահմանադրական դատարանի նախագահի Սուլեյման Բաթումի համար անհիպուտ ունեցավ Սահմանադրական դատարանի նախագահի Սուլեյման Բաթումի համար անհիպուտ ունեցավ:

ՎՐԱՍՏԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԻՄԵՐԵԹԻԻ ԵՐԿՐԱՄԱՍՎԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Իմերեթիի տարածաշրջանի պետական լիազոր, նահանգապետ Գիյուղինածն եւ Քութայիսիի քաղաքապետ Շոքա Մուրդուլիան համդիպում ունեցավ Բաթումիում Հայաստանի գլխավոր հյուպատության ներկա Սահմանադրական դատարանի նախագահի Սուլեյման Բաթումի համար անհիպուտ ունեցավ:

Հանդիպմանը մերկա էին Վրաստանի խորհրդարանի անդամներ՝ Թբիլիսիի համար շրջանից եւ Ախալցիի համար շրջանից մեծամասնական Դավիթ Նիհինածն ու Գիա Կուպաձեն, պատգանական լուսական Պողոսյանը, «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբրությանը:

Նախատական մերկա էին Վրաստանի կարեւորություններ ինչպես տարածաշրջանային, այնպես էլ՝ համայնքային մակարդակներով:

Հայաստանի գլխավոր հյուպատունը իր զորւցակիցներին տեղեկություններ հաղորդուեցած է Հայաստանուն տնտեսական միջավայրի առաջնային նախարարությունների մասին նրանց փոխանցելով նաեւ անհրաժեշտ տեղեկատվական փաթեթ:

Կողմերը ընդգրեցին պատգամաների մասին նախարարությունները:

Կողմերն ընդգրեցին ապակենուրունացված քայլարդի իրականացման մասին իրավականուրունացված քայլարդի իրականացման մասին:

«ՎՐԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՉԵՐ ԿԱՐՈՂ ԱՆՏԱՐԲԵՐ ՄԱՍ ՀԱՅԵՐԻ ճԱԿԱՏԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՐՔ»

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ 1915 ԹՎԱԿԱՆԻ ՎՐԱՅ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ապրիլի 24-ը հայ ժողովրդի պատմության ամենացնցող ու սարսափագրու, միաժամանակ, ամենամիավորիչ ու համախմբող օրն է: Զկա մի հայ ընտանիք, որի ամրամն ու բարեկամը հայոց Մեծ եղիսակի զոհը եղած չլինի, եւ կամ աշխարհում մի պետություն, որտեղ Օսմանյան կայսրության ոճագործությունից մազապուրծ հայն իր բույնը հյուսած չլինի... Դիմնական գաղթօջախներից մեկը դարձավ Վրաստանը, որ վաղուց արդեն Դայրենից է դարձել նախնյաց հավատն առ վերադարձ ու Ավելյաց երկրի կարոտը սրտում պահող Յեղասպանությունը վերադասների շլվերի համար...»

Վրացական պարբերական մամուլում եղեռնական այն օրերին անընդհատ հրապարակվում էին գաղթական մերին վերաբերող փաստեր ու վկայություններ, որոնց օրինակները ցայսօր պահպանվել են Թթիլիսի խորհրդարանի հայական գրադարանի վրացական տարեգործության բաժնում:

2011 թվականին, «Վրաստանի հայ համայնք» հասարակական կազմակերպության նախաձեռնությամբ, Թթիլիսի «Ունիկերսայ» հրատարակությունում, վրացերեն լուս տեսավ «Դայոց ցեղասպանությունը վրաց պարբերական մանուլում. 1915-1918» հավաքածուն: Աշխատանքում տեղ գտան Դայոց ցեղասպանության մասին վրացական տարեգործության նյութերը:

Աննշան կրծառումներով, ծեր ուշադրության ենք ներկայացնում այդ գործի նախարանը, որի հեղինակը պատմական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Օքար Զանելինին է, ինչպես նաև հավաքածուի մի քանի նյութեր:

Մարդկության պատմությունը որեւէ ազգի ներկայացուցիչ կողմից երկրորդի դեմ իրականացված անարդարությունների եւ հանցագործությունների բազմաթիվ օրինակներ է հիշում, սակայն իր մասշտաբներով, իրենաների Ողջակիումից (Յոլոքոս) հետո, առանձնանում է այն արյունալի հաշվեհարդարը, որն Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին Օսմանյան կայսրությունում ապրող հայերի դեմ կազմակերպեց Օսմանյան կայսրությունը:

1915 թվականին, Թուրքիայի հշխող շրջանում հշխան կողմից Օսմանյան կայսրության հայոց բնակչության ոչնչացումը եւ բանագործը հայոց պատմագործության եւ գրականության մեջ անվանվել է Դայոց ցեղասպանությունը: Թուրքական պատմագիտությունը միասունում է հայերի ցեղասպանությունը: Տեւական ժամանակ, Թուրքիայում այն հիշատակում էին որպես «այսպես կոչված ցեղասպանություն», իսկ վերջին ժամանակաշրջանում առաջնահերթությունը տրվում է «1915 թվականի իրադարձություն» արտահայտությանը:

Այս ողբերգության կարծ դրամատիկական պատմությունը հետեւյալ է.

«Օսմանյան կայսրության ինչպես արեւելյան, այնպես էլ՝ արեւելյան վիլայեթներում, բազմաթիվ հայեր են ապրել: Նրանց քաղաքական իդեալներն ու ազգային նպատակը եղել է Հայաստանի քաղաքական ինքնավարությունը (Ազգային Հայաստան) ունենալը: Փոքր Ասիայի հայերի շրջանում իրենց նպատակներին հասնելու հույսերը մեծացան հատկապես Առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում, երբ ռուսական բանակը հաջողությունների հասավ Թուրքիայի դեմ պատերազմում: Ակտիվացան տեղի հայկական կազմակերպությունները, սկսեցին ծեւակորվել կամավորական ջոկատներ:

Հայկական ազգային գաղափարախոսությունը դեմ էր հանդիս գալիս պանթրդիզմի գաղափարներով առաջնորդվող Երիտրության նպատակներին եւ երկարաժամկետ ծրագրությունը: Մերձավոր Արեւելքում ընթացող պատերազմի ֆոնին որոշ իրողություններ կոնյակեցին, ինչից հետո Թուրքիայի հշխանությունները թիրախ դարձ-

րին երկրի հայ բնակչությանը. պատրվակը՝ այս համայնքի հակառածայան տրամադրություններն էին: 1915 թվականի ապրիլի 24-ին, Կոնստանդնուպոլիսում, բանտ նետվեցին, սպանվեցին կամ երկրից արտաքսվեցին հայկական էլիտայի կարկառուն ներկայացուցիչներ: Ավելի ուշ, սպանությունները հայերի հոգ խմբերով բնակեցված վայրերից արտաքսումը եւ Օսմանյան կայսրության սահմանակից վտարումը զանգվածային բնույթ ստացան:

Գրեթե մեկ դար առաջ տեղի ունեցած անախաղեան ողբերգությունը, որոշ տվյալներով, իսկ նաև մարդու կյանք, անջնջելի հետք է թողել հայ ժողովրդի հիշողության մեջ: Ցեղասպանությունը մինչ օրս հայ ժողովրդի հիմքության որոշիչ գործոնն է: Պատահական չէ, որ հայ քաղաքական գործիչները 1990 թվականի օգոստոսի 23-ին ընդունած Հայաստանի Հանրապետության անկախության հոչակագործ արձանագործն էն: «Հայաստանի Հանրապետությունը աջակցում է 1915 թվականի Օսմանյան կայսրությունուն տեղի ունեցած Հայոց ցեղասպանության նիշազգային ճանաչմանը» (խմբագիրը նկատի ունի ՀՅ անկախության հոչակագործի հանաչման գործին):

Հատկանշական է, որ 1915 թվականի ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հարգավուն է դեռևս Խորհրդային Սիուրյան տարիներին, մասնակիրապես, 1965-1967 թվականին երեւանում կառուցված Ծիծեռնակաբերդի հոլշահամայիրի միջոցով: 1995 թվականին այս համալիրում ստեղծվել է Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտը, որը ժամանակակից Հայաստանի տեսարժան վայրերից մեկն է, ինչպես նաև կարեւոր մշակութային կայսրությունը նաև անաշխատ հանաչման գործին»):

Հատկանշական է, որ 1915 թվականի ցեղասպանության զոհերի հիշատակը հարգավուն է դեռևս Խորհրդային Սիուրյան տարիներին, մասնակիրապես, 1943 թվականին Ստեղնում կառուցված Ծիծեռնակաբերդի հոլշահամայիրի միջոցով: 1995 թվականին այս համալիրում ստեղծվել է Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտը, որը ժամանակակից Հայաստանի տեսարժան վայրերից մեկն է, ինչպես նաև կարեւոր մշակութային ու գիտահետազոտական կենտրոն:

Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ, Օսմանյան կայսրությունից բռնագաղթված հայերը, սկսեցին ծեւակորվել կամավորական ջոկատներ:

Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ, կամաց մեծ մասը ապաստան է գտնվել Ռուսաստանի կայսրությունում: Տասնյակ հա-

ՀԱՅԱՍՏԱՆՆ ԱՌԱՆՑ ՀԱՅԵՐԻ...

«Հորիզոն» թերթին տեղեկացնում են, զայիս են փախստականներ՝ 50 հազարի համար կին ու երեխա: Փախել են Կ.-ի, Ե.-ի եւ Վ. լճի շրջաններից: Գալիս են նաև Ս. շրջաններից: Համբ. Առաքելյանը «Մշակ»-ում գրում է: «Հայաստանը բնաշնչված է աշխարհի երեսից... այն այլևս գոյություն չունի... Սարսակելի է այս բարեր անգամ արտաքերել, սակայն այս ամենն արդեն իրողություն է... ռուսական աջակցի ուժեքը, Ռուսական աջակցությունը, մեր ամենազղուած զինվորները օգտագործել են բոլոր լծակները, մեծաթիվ կողմանը գործում է Հայոց ցեղասպանությունը տեղի ունեցած Հայոց ցեղասպանությունը իրականացնելու համար, սակայն հինարավոր չէ ամենարինը իրականացնելու հայերը, ինչից հետո Թուրքիայի հշխանությունները թիրախ դարձ-

«ԽՈՒ ՈՒ ՀԱՄՐ» ՄԻՋԱՉԳԱՅԻՆ ՀԱՅՐՈՒԹՅՈՒՆԸ՝ ՀԱՅԵՐԻ ԿՐԱՎԱՑՈՂ ԿՈՏՈՐԱԾԻ ԴԵՄ

«Պոլսու Հայոց պատրիարքը Պորտա է ներկայացել, որպեսզի կառավարությանը իր բողոքն արտահայտի հայերի կոտորածի վերաբերյալ: Պատրիարքին Պորտայից դուրս են արել եւ նկատողություն տվել, որ չնամակի Օսմանյան կայսրության ներքին գործերին («Սամշորլո» 1915/08/02):»

«Բոլվարիայում բնակվող հայերը կոչով դիմում են բոլվարացիներին, որտեղ խոսում են օսմանցիների կողմից հայերի աներեւակայելի խոշտանգությունների մասին:»

Օսմանցիները որոշել են ոչնչացնել հայերին իրականացնելու հայերի անհարավորությունը:

«Կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման գործին»:

«Հայոց պատրիարքը դիմել է կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման գործին»:

«Հայոց պատրիարքը դիմել է կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման գործին»:

«Հայոց պատրիարքը դիմել է կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման գործին»:

«Հայոց պատրիարքը դիմել է կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման գործին»:

«Հայոց պատրիարքը դիմել է կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման գործին»:

«Հայոց պատրիարքը դիմել է կամաց առաջնորդը կողմից հայերի հանաչման